

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, főter 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitsor térfogata 5 kr.

Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Gazdakörök.

Ismét új eszme, új tárgy, mondja a laikus. Nem új, mégis csak nem is fejelés, bár nálunk [az újság ingerével] ható lehet.

Mit akarunk tehát ezzel? Könnyen adhatjuk rá a feleletet.

A gömörmezei gazdasági egyesület megalakult. Megszületett a gyermek, ápolnunk, dajkálnunk kell, hogy később a maga lábán járni tudjon, nemcsak szűk helyen, lépésnyi távolban, de tágabb körben is, — és pedig biztosan, hogy szilárdnak érezze mindenkor a talajt.

A gazdasági egyesület jövőjét biztosító eszközök, az alapszabályok megvannak, de csak papírra téve. A lelkes előlmenők most áthatva azon meggyőződéstől, hogy az egyesület gazdaságunk ügyét kiterjedt mérvben csak akkor és úgy karolhatja fel igazán, ha az e téren való tevékenységnek a gazdaközönység minden rétegében gyakorlati térít nyit, ha az öntevékenység iránti hitet sikerülend nemcsak felébreszteni, hanem ezzel párhuzamban kézzel fogható és látható példák s eszközök nyújtásával az érdekelteket meggyőzni öntevékenységük hasznáról is.

Ezért mutatkozik szükségesnek és hasznosnak a gazdakörök létesítése. A cél önként mutatja magát. T. i. hogy különösen a kisbirtokos osztály elavult, többé a kor nagy és fokozott szükségleteihez elégtelen — illő hozamot nem biztosító gazdasági rendszerét egy olyanra váltsa fel, mely a bekövetkezett nagy

igények s naponként előálló nyomasztó terhek súlyával ne csak győzedelmesen dacolhasson, hanem annak ellenében szakavatottsággal párosult szorgalmát helyezve — gazdaságát virágzóvá tesse s ezzel családjában az anyagi és szellemi jólétet megalapíthassa.

A gazdakörök célja továbbá, hogy a közbirtokos a maga körében módot és alkalmat találjon saját érdekében és tehetségéhez mértén égető közgazdasági bajait nemcsak megismerni, hanem azokon segíteni is, — célja, hogy a gazdakörök által minden birtokos, legnagyobb és legkisebbek elvitáztatlanul azonos érdekeik és céljaik együttesen hatalmas munkálhatására a megyei hazonczélú gazdasági egységgel, s ez által az országos gazdasági egységgel, tehát az ország összes gazdasági egységével szoros és szerves összeköttetésbe jöhesse. Célja végül, hogy ezen szerves összefüggés által az összes gazdaközönység egyöntetűleg és öntudatosan haladasson s képesítve legyen saját közös érdekei megvalósítására.

E terv ügyesen, észszerűen van kidolgozva. Letevői igen jól tudták, hogy az elősorolt pontok mindegyike hatni fog, mély gondolkodást eredményez, mert nem hiábavaló, nem egyesek, de kiválóan gazda-közönységünk, vagyis mindnyájunk közös érdeke.

Ha valahol, úgy megyénkben képvisel a nép egy törzsfajtát, mely hamar nagyra törni, szebb jövődönék

lehet ura. Ha valahol, úgy megyénkben vannak munkás, földmivelő kezek, melyek az anyagi világ s a természet legkisebb adományát is szeretik értékesíteni, tudva azt, hogy az anyagi emelkedéssel tágul megélhetése és boldogulásának köre; tudva azt, hogy a fokról-fokra haladással jár a kifejlés, meggazdagodás és erkölcsi jólét.

A mi népünk rendeltetésének, helyzetének, mindig megfelel, azt is érzi, bár kifejezést nem tud adni cifra szavakkal, hogy azon boldogságot, melyre miségénél fogva emelkedni képes, nemcsak anyagi, de szellemi alapokra állíthatva érheti el.

Igy mondta ezt a nagy Széchenyi, s mondása mindig áll.

Nemzetgazdasági politikánk hovatovább fejlődik, a nép, a kizárólag földmivelő osztály mind jobban és jobban közeledik érettségi pontjához... ha ez bekövetkezik: a nemzet erőre virul, s azok, kik most fáradoznak, mindig csak a nép javát, boldogságát hangoztatják: elvégre is a nemzet felemelésében vesznek munkás részt.

A gazdasági körök, mint a gazdasági egyesület fiókjai tényezők, nemes eszközök arra nézve, hogy a nép is öntudatosan érezze hivatását, ne turja csak a földet, de bontakozzék ki az anyagságból s a jelenkor annyira sürgető kívánatainak észszerűleg megfelelően megértse azt, a mire vezetői törnek s a szellemi mozgalomban ő is mint activ szereplő vegyen részt.

A gazdakörökről csak egy kis felvilágosítást nyerjen: okvetetlen kiszámíthatja: mit hoznak azok maguk után, beláthatja, hogy azok nem rögtönzések, tehát hamar elenyészők, de jövőre, fiuk, unokákra kihatók.

A kik nálunk e mozgalom vezetői: azok maguk is átérzik a nemes hivatást s önmaguk és a nép boldogítását célozzák, tehát közhaszont ohajtanak, országos érdekeket képviselnek.

Teljes reményünk, hogy a céllal s az egész tervvel megismerkedők mindent elfognak követni, a mozgalom főbbjei mellé sorakoznak s kultiválják.

A gazdakörök szervezete kitűnő alapokra lenne fektetve, minden körjegyzői kerület egyet-egyet alkotna. Egyszermind a körjegyzői kerület (a gazdakörrel) az európai mozgalmat előidézt „népnevelési-egylet”-et is képviselhetné. Ezzel kettős cél éretnék el egyszerre. Míg bővebben szólhatunk e célbavett ügyről: ajánljuk az érdekeltek, papok, körjegyzők és népnevelő-tanítók figyelmébe.

A gazdakörök eszközei s teendői.*)**I. Általában.**

1) Hibáink és mulasztásaink feltárása, — s a helyes utak megjelölése, tehát hasznos ismeretek terjesztése úgy elméletileg mint gyakorlatilag.

*) Vezérezikünkben röviden pontoztuk a gazdakörök célját: hogy az érdemleges javaslat illetőleg tervnek konkrét megvilágításu képét adjuk: észszerűnek látjuk az egésznek közlését. Szerk.

hüségét nevétségesnek, póriasnak, parasztosnak találták. A férj az opera és ballett hőgyeivel szórakozott, a nő, a bizalmas háziaratók körében üzte a boldog jelen pillangóit. Azon nevezetes naplő, melyet Barbier ügyvéd 1718-tól 1762-ig vezetett ily czimmel: „Journal historique et anecdotique du regne de Louis XV.” — erre vonatkozólag gyönyörűséges példákat szolgáltat, „De vingt seigneurs de la cour” — mondja B. — il y en a quinze, qui ne vivent point avec Ceux femmes; rien n'est plus commun, même entre particuliers” S midőn B. dicséri Conti herceg vonzódását nevéhez, még akkor is megjegyzi: „cependant il a des maîtresses; c'est la règle.”

A „Bibliothèque des gens de la cour” főlemlti az előkelő nők azon szégyenteljes szokását, hogy öltözködés közben nem a komorna nyújtja az inget, hanem a „Valet de chambre.” — A világ előtt, igaz még mindig megtartják a formáságokat, a komoly és tekintély tartó magatartást, s az ezzel kapcsolatos finomságot; mindez azonban külsőség csupán; üresek ez emberek már tetőtől talpig, s főleg az erkölcs a legvéznaabb oldaluk.

Érdekes ezen korszakbeli öltözet is és főltöttebb jellemző. Nézzük csak ezen vénifjú marquisokat az ő tipegő lépteikkel, fanyar, blasirt mosolyaikkal, a könnyű gyiklesővel, aranyhímzésű hosszú öltönyeikkel, a főhérségűre felporozott hajzattal. Csodálatos keveréke mindez a könnyedségnek és tekintély tartó nevétségesnek: keverve a tettetett méltósággal és önlelacsonyitással.

Hát még a nők! a felporozott, bóbítas fejdíszben, a csillogó szemekkel, ezer eszes ruhaderékban, terjedelmes és dusan keményített ruhákban, arcukon a tarka szépség, tapaszokkal, és hatalmasan kivágott, a férfi kíváncsiságot teljesen kielégítő ruhaderékban: mily ünnepélyes látványt nyújtottak.

XIV. Lajos alatt feszes, szabályozott minden, s még a legutolsó gombnak is az etiquette

T Á R C Z A.**A regens-korszak Francziaországban és a franczia „Salon”-ok.**

— Hettner H. után Eperjessy Kálmán. —

Az orleansi herceg uralkodási ideje (1715-től 1723-ig), egyike a franczia történelem legnevezetesebb epocháinak. Vannak számosan, kik a regens-uralom idejét a leggyalázatosabb kinövések korszakának tartják; annyit bevallhatunk ez állításokkal szemben, hogy nem éppen alaptalanul; jöllehet nem kell felednünk, hogy az állam, társadalom, gondolkodásmód ez időszakban nagy változáson mentek át, úgy, hogy ez időszakot, a franczia forradalom előkorszakának joggal nevezhetjük.

Ezen idő szellemét két sorban kifejezhetjük teljesen. A nemesség alásüllyedt és elvadult; a polgári elem pedig megvakosodott annyira, hogy hatalma és befolyása soha nem sejtett fontosságot nyert.

Fülöp, orleansi herceg, tehetséges, de elszilajult jellemű ember volt. Anyja, az erélyes Charlotte Phalz-grófnő, fiára vonatkozólag szívesen emlegette azon ismeretes mesét, hogy fia keresztelezéséhez minden jó szellemet meghívtak, csupán egyet felejtettek ki, a ki a mellőzés fölötti boszujában a többi nemtő áldása közé átkot vegyített. És a mese csaknem szóról-szóra beteljesedett a hercegen.

Fiatalkorában, mint katoná, bátorsága és ritka ügyessége, tehetsége által tüntette ki magát; a király azonban zokon vette, hogy a hercegek valamelyike őt, a „nagy” királyt katonai hír tekintetében felülmulja, tulszárnyalja, s a herceget mellőzte.

A tettvágyó fiatal ember, tétlenségre kárhoztatva, és becsvágyának kielégítése céljából tért nem találva: szilaj, vad életnek, az érzéki élvezetek hajhászatának adta magát.

És a könnyelműség rosza vezette őt. Nyugtalan, pihenést nem ismerő természete közmondásossá vált, úgy hogy a közvélemény a daufin és a burgundi herceg halálának okát nevével hozta összefüggésbe. És ezen, már megszokott életmódot üzte akkor is, midőn a kormány gyeplője az ő markába került. Az esteli órákban termeibe vonult, s ott demimonde-ok, tánczosnők, énekesnők s tiz, tizenkét férfi meghíttjével dorbézolt, kiket kedélyesen az ő „roué”-inak (czimbora) szerezett nevezni; s így az est egyik napon úgy mint a másikon, nem volt egyéb, mint valószínű orgia. A társalgás tárgyát a legerezátlanabb czélzás, élezelődés és istenkáromlás képezte, mit aztán nagyon természetesen az általános poharazás és lerészegedés fejezett be. És ezen tomboló áramlatba aztán belevontak az állam kormányzatát is, úgy, hogy Franciaország ezen lelketlen, örült embercsoport kezében valóságos lapdává lett.

A mivel közvélemény találó nevet adott e dorbézoló compániának, elnevezvén őket „Chevaliers d'industrie”-nak, azaz: iparlovagoknak.

Dubois, a herceg nevelője, s majd mindenható ministere, éppen oly kalandor volt, mint a többi, s önhaszna javára még a hazárulást sem tartotta meg nem vásárolható valaminek.

Law, a genialis pénzügyminiszter, az észnélküli pazarlás közepette, képtelen a danadák hordójához hasonló kincstárt megtölteni, s az ország legjobbjai nem láttak más utat a menekülésre, mint az állambukást javasolni.

Ha ezen kor regényeit, emlékiratait olvassuk, elborzadunk rajta, hogy a tombolás mániájuk mennyire hatalmába kerítette a magasabb köröket. Azon romlott, megméltelyezett levegő, mely a palais royal-ból áramlott szét, megméltelyezte a főuri köröket is.

XIV. Lajos nemessége a vonzó és szertetreméltó lovagiasság utánzásával s a vele

járó gyöngédség és finomság által tűnik ki, mely az olasz művészet és műveltséggel szivárgott be Franciaországba; de az élvhajszat nem hiányzott már ekkor sem, s ha nem vált oly feltűnővé, annak okát csak a színleget erkölcsösségben, a szigorú illetartásban s az olykori háboruszkodásban kereshetjük.

A háboru azonban, melyet vezetni, folytatni eddig a nemesség tartotta kiváltságos jogainak, — jó ideje szünetelt. Az ő nemesei jellemző tulajdonságai: erénység, lovagiasság, szigorú illem szintén tűnni kezdenek, s a Law-féle pénzügyi operációk a legbecsületesebb embereket szédelgésre tántorították. Izgatott, zajos élet, nyereségvágy s többféle nagyuri kedvtelés léptek előtérbe. A nemesség csaknem folyton távol volt birtokaitól, a püspöki székeken pedig állandóan fictiv interregnum volt. Az előkelő világ Párizsba seregelt. A nők szintén hódoltak ezen észvesztett áramlatnak. Berry hercegnő példája, ki annyira ment ledérségében, hogy már az atyjával folytatott bűnös viszony vádjával is illették. — nem állott egyedül. Vannak ez időszakból házassági szerződések, melyekben a nő kiköti, hogy télen át a tartózkodási hely Páris leendő. A legelőkelőbb családok, mint Carignan, Nassau, Armagnac, Listene palotái a játékosok és bank-adók tanái voltak; sőt 1722-ben nyilvános játékbárlangokat is (Académies de jeux) állítottak. 1716-ban hozták be a nyilvános ál-arezos bálokat és Bouillon lovag, az öreg Turenne unokája, hateraz livre állami nyugdíjat húzott azon szelemdus(!) gondolataért, hogy a színházakat táncztermekké lehessen átalakítani. Opera és ballett voltak a nap legfontosabb kérdései. Mlle. Pelissier, Sale, Camargo urnők bajjairól és esábitó képességéről fecsegték a salon-tivornyákon, s erről zengtek czélzatos madrigal-versekben a poéták. A mi a házaselet szentségéből, a békés családi életből még fenmaradt, az is ronggyá, semmivé lett. A kölesönös szeretet,

2) A gazdakörök tagjainak mindazon előnyökbeni részvételére, melyekkel a gazdasági egyleti tagok bírnak.

II. Részletesen:

1) Felolvasások, gyakorlati gazdasági iratok terjesztése.

2) A népiszkolák felügyelete, úgy: hogy azokban, valamint az ismétlő iskolákban a gazdasági ismeretekre u. m. növénytermelés, állattenyésztés, trágya kezelés, fa ültetés, ojtás, kerti művelés, házi ipar főbb momentumára a növendékek oktattatván, ez uton szerzett ismereteiknek a gyakorlati életben hasznát vehessék.

3) A közérkölcsek javítása, különösen:

a) a nagymérvben elterjedt elkölesrontó pálinka ivás, s az ebből kifolyó dologtalanság megszüntetése társadalmi és lehető más eszközökkel.

b) a földbirtok tulságos elaprózásának, ezzel kapcsolatban a haszntalan perlekedés s könnyelmű adósság-csinálás káros következményeinek közvetlen megvilágítása.

4) A jó gazdaság folytatására nélkülözhetetlen észszerű berendezés, okszerű kezelés miként-jének gyakorlati alkalmazása; ugyanis:

a) Minta-gazdaságokat létesít, melyekben az egyes vidékek viszonyaihoz a legalkalmasabb, s a helyi viszonyokhoz képest legjövődelmű gazdászati rendszer lesz megállapítandó; még pedig részint saját ereje, buzditó utmutatás, részint pedig a megyei gazdasági egylet vagy állami segély igénybe vételével.

Ezen minta-gazdaságok tehát kétfélek lehetnek; olyanok: melyek egyes kiválóbb értelmiségű, tehát a jó tanácsot megértő és elfogadó kisbirtokosok által önként, önerejükkel létesítettek, s olyanok, melyek jutalmak- vagy esetleg közsegély által rendeztetnek s terv szerint felügyelet alatt folytatattatnak, — megjegyezve azonban, hogy mindegyik esetben saját tulajdonosaik által és hasznára.

5) A hiányok és mulasztások s ezekből folyó szükségletek megvilágítása, — hogy azok feltárása után, abból tanulságot és gyakorlati hasznót meríthessünk: minden gazdakör saját keblében, — s tagjai által évente kimutatást készít községenként:

a) a birtok-testek mennyi és minőségéről művelési ágak szerint.

b) mily termények műveltetnek hány holdon —? mennyi a holdankénti termés, — mennyi a vetőmag s fogyasztási szükséglet; — milyen a birtoktestek eloszlása a birtoklás arányában; milyenek a munkás viszonyok?

c) a hasznos házi állatok fajuk, nemük, koruk s megközelítő értékük szerint osztályozva kimutatandók; — továbbá mennyiben elégségesek vagy elégtelenek ezek a gazda-

ságok kellő megművelésére, s a földek kellő trágyávali ellátására; mennyi és minő állapot van községenként? — s mennyi más-nemű jut hozzá; van-e módja a községeknek jó apa-állatok beszerzésére, s ha igen, milyen a kívánság, s esetleg mily mérvben kénytelen segítséget kérni?

d) milyenek az éghajlati viszonyok; — kiválólaga a lecsapódásokat illetve — víz áradások mennyiben veszélyeztetik a természetes takarmány termelést — a szénát, sarjuter-melést —; vagy elenkezőleg száraz talajú rétek vannak? — van-e alkalom ezen segíteni?

A szántóföldeknek az altalaj tulságos nedvessége nem kockáztatja-e sok évben a jó megművelhetést, — s így a terméseket s mily mértékben?

e) milyenek a közlekedési viszonyok általában? részletesen pedig egyes községek nincsenek-e oly helyzetben, hogy járatlan utakat önerejükkel karba hozni képtelenek.

f) közegészségi viszonyok milyenek? — mik hatnak itt ez irányban károsan, s mily intézkedéseket hoznak javaslatba a nevezett káros hatás megszüntetése iránt?

g) végre a hitelviszonyok mint állanak? minő okok hatnak azok romlására, mily mérvben és mily irányban? — minő orvoslás s mily eszközök alkalmazását javasolják itt?

Szervezete.

1-ör: Minden körjegyzői kerület egy gazda-kört alkot.

2-ör: Székhelye és elnevezése ugyanaz.

3-ör: tagjai különbség nélkül minden kifogástalan erkölcsösségű s jellemű birtokos vagy gazdasággal foglalkozó, tekintet nélkül a birtok mennyiségére, a ki évenként 6 évről 6 évre kötelezi magát legalább 50 krnak a körpénztárba leendő befizetésére.

4-szer: Jövedelme: tagsági díjak, magánosok, községek vagy testületek adományai — hatóság és egyéb intézkedések útján ide utalt összegek.

5-ször: Ügyeit intézi: a) körgyűlés, b) igazgató választmány, c) az elnökség.

A körgyűlésre a tagok évenként legalább kétszer összel és tavasszal, előre meghatározott időben az elnökség által a székhelyre összehívattak. A gazdakör 6 évre választja tagjai közül: elnökét, alelnökét, jegyzőjét, pénztárnokát és a választmányt; tanácskozik, határoz a választmány által tett előterjesztések vagy magán-indítványok felett, — s általában a kör minden ügyeit véglegesen elintézi.

A választmány áll a körhöz tartozó lakosok és tanítókon felül 30 tagból — melyek választatnak — tekintetbe veendő még a körhöz tartozó egyes községek népessége is.

szabályai szerint kellett odatűzve lennie. A nagy dimenziójú kabát-gallérok a nyakat csaknem elnyelték; az öltöny-derék hosszú, tekintélyes; a mellény eleje hosszú, csuesba végződő, s a pontos testhezállás kedvéért dróttal volt megpékelve; inggallér, nyakkendő, kökeménységűre keményítve, nehogy időtlen félrehajlások által nyegléseket tüntessenek föl, s mindezt betetőzte a sarkigéző, s a méltóságos magatartáshoz mellőzhetlen paróka.

(Folyt. köv.)

Május elseje.

(Saison-tárcza.)

Nagy szellemek jövőnek, millióknak, az emberiségnek irnak, — nagy irók országoknak vezéreznek, mi megelégszünk az-
zal, ha szerényen helyet foglalhatunk egy kis körben s irunk (nem mint a nagy szellemek szokták: meleg papucssokkal a lábunkon), csak magunkról, ambátor úgy, hogy szóljon Péternek, de Pál is értsen belőle. S miről lehetne most érdekesebben, saisonba illőbben „povedálni”, nem a dufart, de a vonal alatt, május elsejénél? — Egy héttel ugyanul vagyunk rajta, de midőn az embert (kivált ha toll van a kezében) rövid idejű emlékek gyöt-
rik — neki fanyalodik s meggyovonja a mi a szíven fekszik.

Május elseje!! Április 30-án jutott az eszembe és pedig arról, hogy mellettem két hölgyecske lantolt el, erősen duruzsolva: „jaj ez a csipős szél, jaj ez a szemtelen idő! holnap nem lesz szép első májusunk!” (Nem megfordítva mondták.) No ezekről az idővel kötődőszkódokról bízást feltettem, hogy másnapra kegyetlen mehetnéjkő volt. Nem is csalódtam. Jókora reggel Szabadkára mentek egy kis demikára vagy inkább zsendicézére. — Dicsőrem az eszejárásukat.

Hiába fíntorgatták orrukat a spleenes és

köszvényes tempestashoz szokott vén rouék: a kívánt idő mosolygón (a nevetést inkább szerettem volna) beköszöntött.

Kora reggel ho hó nem a kora reggel, de a „hajnal előtt” ébresztett fel, a mikor is a tavasz ébredtére ugyanesak ébresztgetett Feresó harsogó, csengő, majd siró, elhaló muzsikájával, elkedvze talpesikálázó nótáit a piacon (tiszteltepéldányt nekem is juttatott) végezve az akasztóhegy alatt. (t. i. a vasutnál). „No — gondoltam magamban, — mikor a cigány így esatangelja be a várost éjszaka —: bekecs, botosra nem lesz szükség”. Ugy volt. Brillians május elseje. A meteorologia nem csalt meg.

Éljünk az idővel! Hogyan? Jerünk a paradicsomba, keressük a paradicsomot (mi értjük, nem a Fauszt magasabb régióját — de a „kerteket”) hol egy kis boldogságot, mulatságot, üde levegőt kaphatunk. Ma járvány a „mehténék”, az időt mindenkinek szabad elinkopázni.

Galant élményekre, pikáns kalandokra nincs kilátás, — (se Margitsziget, se zugliget, se dunaparti kioszk!) azokat különben csak a par excellence „arany ifjak” keresik.

Kikkel tartunk? A dalárokkal! Ma ez a motto. Hova? A kedves öreg Gyulai bácsi kertjébe; az egyik paradicsomba.

Ott s együtt vagyunk. Megtáltuk az egy napi boldogságot, a vig mulatságot és az üde levegőt.

Maecenások, dalárok jó pajtásai, tiszteletből meghívottak ingyen jeggyel helyet foglalhattak az asztalok körül. Először kezdődött a kedély poésise, a nótázás. Valamennyi dalárt megszállta a „természet ihlete”. Az inspiráció okozta, hogy nagyszerűen kitétek magukért.

A kedély poésise után a gyomor prózája. Szabad lakmározás. Az izgalom, zsbaj szünetel. A „laci-konyha” hősei jól adták. Telt a lábasból. Következtek a bepókhálózott üve-

A választmány jogai és teendői:

Havonként — vagy amint szükségesnek látja — az elnök által összehívattva üléseket tart, hol a nagy gyűlés által körükbe utalt teendők felett tanácskozik — illetőleg azokat végrehajtja, — a kör összes teendőit végzi; teljesített munkája vagy tervei felől a közgyűlésnek mindenkor jelentést téven.

Az elnöke felügyel a tanácskozási rendre, úgy a körgyűlést mint a választmányi üléseket összehívja s folyó halaszthatlan ügyeket elnökiileg végez.

A gazdakör viszonya a megyei gazdasági egylethez:

1-ször: Minden gazdakör — mint testület — tagja a megyei gazdasági egyletnek, s elnöke és két kiküldötte által a gazdasági egylet közgyűlésén mindazon jogokat gyakorolja, melyeket annak alapszabályai az alapító és rendes tagjaira ruháznak.

2-ször: Minden egyes tagja a gazdakörnek egyszersmind tagja a gazdasági egyletnek is — s mindazon jogokban részesül, mint annak évdíjas tagjai részesülnek.

3-ször: A megyei gazdasági egylettel — körgyűlése, választmánya és elnöke által van összefüggésben, — s minden szükségleteinek orvoslását — melyeken saját körében önerejével segíteni nem képes — oda terjeszti be, valamint minden szükségesnek és észszerűnek vélt indítványokat.

4-ször: Tagsági díjait saját pénztárnoka által szolgáltatja be a megyei gazdasági együleti pénztárba, s viszont onnan fogja ez uton — alkalmilag — dotatióját.

5-ször: A gazdakör tisztviselői fizetésben nem részesülnek.

6-ször: Általában a gazdakörök a megyei gazdasági egyletnek kiegészítő szerves részét képezvén, minden erejüket meghaladó szükségletekről a gazdasági egylet gondoskodik, s viszont ők ennek végrehajtó közegeit képezik, s minden ügykörükbe utalt teendőket pontosan teljesítik.

Az orvosgyógyszerész-egetlet közgyűlése.

A hétfőn délután tartott „Gömör-kishonti orvosgyógyszerész-egetlet” gyűlésén — mely iránt az érdeklődés, az ügyfelek és tagok részéről örvendatosan növekedik — bár nem lehet várni, hogy megyénk minden orvosa megjelenhessék részint a nagy távolság, részint a menthető elfoglaltság miatt — aránylag szép számmal voltak megyénk különböző vidékéről a tagok.

Ott láttuk veterán tudósaink közül dr. Madarász Rezső tiszteletbeli megyei főorvost, dr. Török János járásorvost Tornyáról, ott voltak továbbá dr. Maurer járási orvos, dr.

gek és bepókhálózatlan „nyakasok”. Harsogás, puffogás. A május napja nyújt elég látni és hallani valót. Az egyik dakir kipirul, a másik olyan tudós képet vag, mintha holnap utaznék a diplomájáért; a harmadik mesél, a negyedik, ötödik — — — iszik. Birja a központ. (Pascal szerint a gyomor a világegyetem központja.) A másik asztalnál (ahol csekélyesésem kuppaszkodott), egyik dicsérte — Jupiter (ő tudja miért), másik az idej jó termésről diskurált (a jövőnek is van jelenje, — reménynek hívják); harmadik „szép, áldott jó időt” még az időnél is szebb dupla nevű asszonyt emlegetett (de már ezt én is tudom, hogy miért.)

Az ülőkön kívül a pityázlatok álló csoportjait is észre veheti az okumláló.

Egyik csoportban A. bizonyítgatja, hogy a ezukrázat nem mesterség, de művészet; B. azt a esalhatatlan véleményét oktroálja, hogy az a vörös bor (a mi előtte piroslik) nem vörös, de „hirtelen szőke” színű.

Másik csoport bábizni s golyózni magyarul: kuglizni kezd, ez a könnyűvérű gimnasztika osztálya; 3-dik kártyázik — ez a szenvedések csoportja. . . .

Egyszerre a nekilekkesedés szülte mozgalom indul meg, körbe állnak, dalolnak mind jobban és szebben, majd esend leszén. — a mindig mosolygó örökös jó kedélyű, kedves elnök felköszönti a dalegyesületet, kíván neki újból 3 kővér esztendő, a tagok éltetik a gratulást et sie porro. De már innen sződni kell, — sződni is akarok én, de jaj! nyakamba czimpaszkodik egy „tiszt”, kivallja, hogy szerelmes belém — azért, mert én egy tertia personát kedvelek ugrom tőle megcsip a bácsi (Scyllából Charybdisbe), — kínál brugóval, itókával; fejtegetem neki a szívbját, melancholiát (melyet a filiszteri tudomány!) májbajnak csufol), előhozom, hogy kákabéli s bornemisza vagyok — hasz-

Pösch Dezső Rozsnyóról, dr. Kolbenheyer kör-orvos Nyústyáról, dr. Weber Ignác járás-orvos Serkéből, dr. Pollacsek városi orvos Tiszolcáról, dr. Weinstein körorvos Feledről, dr. Pazár körorvos Tornyáról, Pösch gyógyszerész Rozsnyóról, Lehoczky állatorvos Tornyáról s városunk orvosai s gyógyszerészei.

Az ülést 3 órakor dr. Marikovsky G. elnök megnyitván, a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjeszti, hogy az egylet tudós és buzgó titkára dr. Török János orvostudorágának 25-ik évi, egyleti titkárságának 12-ik évi fordulója ez évben lévén, az egylet őt ez alkalmmal — tisztelete és elismerése jeléül — valamely emlékek akarta meglepni; azonban az orvosegyletnek ezen ezéléta oly határozott ellenkezéssel találkozott a jubilans részről, hogy az egylet szándékáról kénytelen volt lemondani. A gyűlés azonban jeles titkáranak minden tiltakozása daczára egyhangulag kéri jegyzőkönyvileg megörökítetteti elismerését és szerenese-kívánatait a buzgó ügyfél érdemeiért, s elhatározza, hogy Török János tudor nevére 50 fnt alapítványt tesz az orvosi kör segélyegyletének.

Török János tudor viszont felajánlván pályanyertes műve: „Allamorvostanát” a tagoknak, igen köszöni az elismerést.

Ezután szót emel, felhozván, hogy az 1867. évi XIV. t. cz., mely a közegészségi ügy rendezéséről szól, a körorvosi intézmény behozatalával országsszerte, kevés kivétellel, az egész orvosi testületet igen lealázó díjak elő-gadására kényszeríti, nemcsak, hanem az által, hogy ezen csekély fizetést is végrehajtással, erőszakosan hajtja be, országsszerte az orvosi testület népszerűtlenségét idézi elő. Mi oda vezet, hogy a különben ideális emberbaráti szeretetből kiindult szép törvény úgy a közönség, mint az orvosi karnál nagy viszsztatetszést szül. Az orvos mennyi — csak előtte ismeretes — zaklatásnak van kitéve, mennyit kénytelen tenni saját egészségének, szellemi és anyagi erejének rovására. Nem méltatlanság-e ezen mostoha intézkedés? Nem jogosult-e, ha az orvosi testület annyi időn keresztül annyi anyagi és szellemi erővesztésért, annyi nyugtalanság és önfeláldozásért, tiltakozik azon „borraváló” díjazásért, mely országsszerte ráerőszakoltatik az orvosra? Hiszen csekély fizetésükből nemcsak életfentartási, de további önképzési szükségleteiket sem fedezhetik többé!

Miként kívánhatja tehát az ország, hogy jó szakfőriai legyenek e téren? Mitán pedig napról-napra tarthatlanabb lesz ezen uton az orvos testület állapota, időszerűnek látna, ha az orvosegylet ez ügyben feliratilag kéré a miniszteriumot ezen bajok orvoslására.

Patzek Mór főorvos nem látja időszerűnek ezen kérdés elintézését. Alkasztni kéri ezen tárgyat addig, míg az új meggyerendezés meg fogja adni az alkalmat a felszöallásra.

Dr. Maurer járásorvos (és többen) nagyon üdvösnek és igen idején valónak látja ezen mozgalmat, azonban indítványozza, hogy miután a „Gömör-kishonti orvosgyógyszerész egylet”nek szava csak elhangzott szó volna,

talan érvelés! Itt ma „rózan”-nak nem szabad lenni!

Mégis megszöktem; kívántam látni a másik paradicsomot Mentem a mi városligetünkbe. Biz ez lenne a mi igazi ligetünk, igazi paradicsomunk, ha a gondozás nem tagadtatná el nevét. Ma-holnap alma lesz ebben a paradicsomban a legbecsesebb jószág meg — tők.

No de hiába dünyögünk!

Találkozom egy mankós, nyomorék ifjával (mindnyájan ismerjük), esinos arczáról leolvasható a lemondás keserősége és fájdalom, — leveszi sipháját, mankójára támaszkodik s tovább bizzeg. Ennek nincs örülni valója május elsején.

Megyek tovább.

Hallok egészséges nevetést, csengő kacaját. Látok kapeziáskodó gerlepárt: a nőneműn igen jól állott a tavaszi costume Látok egy gavallér oldalán hosszabb püente mint szombat szoknyája lelkemcséket

A lövőben durrogatnak. Járja a makao, wiszt etc. A „végén” értesülök, hogy az ünnepeles megnyitás 7 nap mulva lesz, ha ugyan tetszeni fog Jupiternek.

Itt nem ögylegek tovább. — Valami csipni kezd. Esteledik. Első mosolya a májusnak nagyon dámaiás, hideg A szeszélyes hölgytől és időtől világegyetemben irtóztam. Minakettő megesal.

A szeszélyesek alatt szépeket is értek. Egyspanyol költőnek a mondása is eszembe jut:

„Ha a tenger tinta volna
Ha az égbolt papir volna,
Ha a halak írni tudnának
S ha két kézzel írának:
Egy szép leányunk s egy
Szép asszonyunk a esalfaságát
Mégsem tudnák a világ végéig leírni.”

—i. —la.

átíratilag kerestessenek meg a magyarországi összes szakegyletek a fentebb előadott felírat tárgyában, s együttes megállapodás után terjesztessék a felírat akár a miniszterium, akár az országgyűlés elé, hiszen az egész ország orvosi kara érdekének kérdése ez! Kiküldetni kér egy bizottságot, mely az átíratot kidolgozza és bemutatja, minden orvos-gyógyász rész egyletnek tanácskozási tárgyal megküldje.

Ez indítvány zajosabb pro és contra után elfogadtatván, miután a pénztári vizsgáló bizottság jelentése tudomásul vétetett, dr. Pösch Dezső a góreső ismertetéséről, szorgalmasan írott és elismeréssel fogadott értekezést olvas fel, kapcsolatban néhány — az emberi test ép szövetéből való — szép góresői készítményt mutat be.

Szabó Samu és Szabó Mihály tudorok egy-egy ritkábban előforduló esetet közölnek. Majd a gyomor-kimosás és üreg-vizsgáló (eudoscop) képezi a megbeszélés tárgyát. — Végül a körörszerek közölnök állásukra néhez és köznépünknek indolentiájára mutató jellemző adatokat, mely után a jövő gyűlés szeptember hóban Rozsnyóra tüzetik ki. — Ez ülés 6 órakor feloszlik.

Levelezés.

Losoncz, 1881. május hó 4-én.

Jakab Lajosnak a múlt évben Rimaszombatban is megfordult és köztetszést aratott szintársulata, április 17-én husvét hétfőn a „Corneville harangok“ operette előadásával kezdte meg Losonczon működését. Itt időzése azonban aligha fog egy hónál tovább tartani, miután csupán egy s csak 12 előadást magában foglalt bérletet nyitott. A jeles előadásairól ismert társulat, a tőle megvált Kövesy Albert és a Kömivesspár kivételével csaknem a régi, jóllehet több új s kiváló erővel szaporodott. Eddig a következő darabokat hozta színre: „Mukányi“ Csiky Gergelynek nagy figyelmet keltett, legújabb, s igen hatásos vigjátékát, mely először adatván itt elő, mint újdonság, de mint írójának egyik legújabb terméke, a nagyszámú közönség által kétszeres figyelemmel fogadtatott. A „Kis Doktor“ Lecoeq esinon operettje, nem tette meg azon hatást, melyet hírehez fűztünk, pedig az előadók feladatuknak egészen megfelelték. Tóth Ede „Falu rossza“ nálunk már ismeretes színmű, de mindannyiszor szívesen megnézzük, hát még, ha azon tudatban hogy a szerepek a legjobb kezekben vannak, láthatni azt. Igen mulattatott s élvezetes estét nyújtott John Paul „Pry Pál“-ja is. Genée „Fatiméza“ című operettje közönségre adatott elő s azt még is csak középszámú közönség nézte végig. Jenelli „Tiszturak a zárdában“ új darab gyanánt volt hirdetve, pedig 1869. július 13-án Egressy Ákos társulata „A zárdások“, vagy szerelmi kaland a zárdában“ cím alatt, mint Fenillet Octáv vigjátékát mutatta be. Bizony kár volt feleleveníteni. Rákossy és Puksch: „Tifilla hadnagya“ tetszett, maga a darab, de a hadnagys is. Tiszayné személyesítette. Ritkának az 1848. és 49. évi eseményekre vonatkozó „Toborzás“ — a csaknem üres ház előtt lett előadva. Lehetetlen? fogja az olvasó mondani, oly hazafias érzelmű városban, mint Losoncz, hogy egy a forradalom világából vett darabot meg ne nézzenek, az majdnem hihetetlen. De még inkább csodálkozik majd ha megtudja, hogy vasárnap volt. Vasárnap és üres színház? igen ám; de az a vasárnap éppen május elsejére esett. Már pedig, ha az idő május első napján csak némileg is kedvező: a ki él és mozog, mind a zöldbe törekszik, ki a szabadba. Tegnap május 3-án Tiszayné jutalomjátékait: „A kis menyecske“, — la petite Marie — adatott, az est hősnője, a jutalmazott, számos igen szép virágokért s két koszorút kapott. Ma Szentpétery Zs. „Parlagi Jancsi“-ja kerül színre, hogy ha az eső el nem mossa. E régi vigjáték, második előadásul még április 19-kére volt kitűzve, hanem az akkor szakadó zápor miatt senki sem ment a színházba, elmaradt.

De, hogy visszatérjek a május első napján a zöldbeni kirándorlásokra, első helyen a losonezi fürdőről kell megemlékezni. E látogatott szórakozási-hely, múlt évben újonnan épült fürdőépülete és vendéglői helyiségei, a régivel kényelmesebb s a mennyiben alapjától új, tetszetőssé is. Igen sokan kísérték oda s délután Rácz Rudi zenekara is játszott. A fák és bokrok ugyan nem fakadtak még ki, hanem azért a zöldelő gyepek kielégítette sokak vágyait. Martinyi Pál bérlo borát az igaz nem dicsérik; de ez mitsem tesz, annak örül az apátfalusi és a kislalusi fürdő bérlo. Az apátfalusi fürdő, csak egy negyed órai távolságra esik Losoncztól, a kislalusi, valamivel, vagy tán semmivel sem távolabb, — s a közönség a múlt évben e két helyen oszlott meg, a mennyiben az építkezés miatt a losonezi fürdőben fürödni nem lehetett; — s ha már azon látogatókat, a kik a hosszabb sétát örömet megteszik és inkább ide mennének, rossz borral s talán silány és drága konyhával riasztja el a bérlo: bizony ő, s nem a közönség bántja meg. Az utóbbinak nem lehetett panasa sem az egy, sem a másik fürdő ellen és szívesen visszatér vagy az egy, vagy a másikba. Tehát —

A sport-egyesület immár nem pusztá óhaj,

mintán arra az aláírók igen szép számmal gyűlnek és ha a folyó évben nem is, de bizonyosan meg leend ezafelva azok állítása, kik azon ellenvetést hozták az indítvány ellen, hogy „a ki sokat markol, keveset szorít.“ — Eddig 53 aláíró jegyzette be magát, s ha mindegyike csak egy tagot nyer is meg az ügynek, ugy-e télen, vagy a jövő tavaszon, a két víz közt, a losonezi fürdő felé vezető utban összpontosítva látni fogjuk a jégpályát, vagy ha a jég elolvadt a tágas tó tükre, mely tavasszal csolnakzni, nyáron át qua uszoda fürdésre lesz majd alkalmas. Ott lesz a lövölde, a torna- és teketere, kuglizó; szóval minden, mit ez egyesület keretében vont. Már történtek lépések a részben is, hogy a legközelebb tartandó városi közgyűlés elé a folyamodvány beterjesztessék, hogy a város mint tulajdonos, az említett tért az egyesületnek, több évre terjedő haszonbérletbe engedné át. Eddig ugyan az, mint ré, a felső malommal volt kiadva, de miután ezt a losonezi vegytani gyár tulajdonosa örök áron megvette, a két víz közt levő rét évenként lett bérbe kiadva.

A városi közgyűlés, a város fekvőségei eszembe juttatják, hogy közelebb április 23-án volt a városi képviselők egy részének megválasztása és sajnosan kell feljegyeznem, hogy 559 szavazatképes választó közül, csak 90 adta be szavazatát. Valami rothadt időben. Városunk polgármestere, a közelebbi érevez József renddel kitüntetett Pokorny Sándor súlyos beteg. A rom. kath. lelkész, főtitkár, Schlosserik József alesperest is néhány nap előtt szélhűdés környékezte, de már jobban van. Adja Isten, hogy a két férfiú mielőbb vissza nyerve előbbi egészségét, s a közjóért fáradozatlan munkásságát tovább folytathassa.

Enapokban igen élénk volt s 1500 reservistával, kiket a tavaszi gyakorlatokra hívtak be — népesebb is lett Losoncz. Hasonló élénkségek lesz majd holnap Balassa-gyarmaton is, hová, a megyei főgyűlés s ha jól tudom az árvaszéki elnök megválasztása végett az egész megyéből összesereglenek a választók. Régen volt oly feszült figyelemmel várt főgyűlési választás, mint ez leend. A képviselő mozgalmak is bár egyelőre esendesen, de folyamatban vannak. A függetlenségi párt losonezkerületi képviselőjének kortes dala is kikerült már a sajtó alól a „Rózsás kedvvel jöttem én a világra“ népdal dallamára, jóllehet beszélnek azt is, hogy vissza lép, meg azt mondják, hogy Fáleken fog fellépni. Mi a való? Majd annak idején meglátjuk. t—5.

Meghívás tanítói közgyűlésre.

A „gömörmezei ált. tanító-egylet“ nagy-roczei járásköre f. év május hó 14-én reggeli 9 órakor Nagyroczen a polgári iskola nagy termében szakegyesülettel egybekötött nyilvános gyűlést tart, melyre, ugy az egylet minden tagja, valamint alapító, pártoló s a tanügy iránt érdeklődő tanügybarátok, szülők, előjárók stb. kiváló tisztelettel meghívattak.

Sorrend: a) Elnöki megnyitó.

b) Az 1880. év október 21-én Polonkán megtartott tan. közgyűlés jegyzőkönyvének, valamint értekezések birálatának felolvasása és hitelesítése.

c) A nem magyar ajku iskolában a magyar nyelvből mintatanítás múlt évben Murányalján megejtetett, jelenleg a magyar ajku iskola első osztályában magyar nyelv tanítás illetőleg tanmódszerről Eperjessy Kálmán tanár és d) „tornaszatból“-ból ifj. Nagy Lajos mintatanítást tart. (Ezen e. d. alatti két mintatanítás a közgyűlés előtt tartatik meg.)

e) A „könyvtőzést“, mint háziipar“-ról előadást tart Lovasszy Sándor tanár.

f) Értekezés. „Az osztatlan elemi iskola és a miniszteri tanterv“ Rőczey István polg. isk. igazgató tanártól.

g) Vitatétel, Lenkei János és Ligárt János tanítók által ismeltő iskolák számára írt „Tantervet“ megvitatás és reája vonatkozó észrevételek beadása céljából, előadja Jurin Samu jolsvai tanító.

h) Közgyűlek. Jövő gyűlés helyének meghatározása.

i) Az 1 ft. tagsági, és báró Eötvös alapítványi díjak beszédese.

Közétekezésben résztvenni kívánók a nagy-roczei polgári iskola igazgatóságánál jelentkezni sziveskedjenek. — Murányalján, 1881. május hó 5-én. Droppa József, elnök.

Hírek és vegyesek.

— **Május elseje** vigan közszöntött be. Az idő egész nap kedvezett, a verőfény sokakat kiesalt a szabadba; jókor délután megteltek a közterek, kertek járó-kelő közönséggel. A mi tavaszunk csak ekkor kezdődött. — A mulatságok se hiányoztak szokás szerint. A dalárok a Gyulai kertben jöttek össze, mulattak, vigadtak késő estig. A város minden rangú lakossága betöltte a piacot, a Széchenyi kert porondos sétányait. A nyári kaszinó is megnyitott, a lövölde tagjainak először volt alkalmuk ez idén a „ezelőzgatás“-ra. Az ünnepélyes megnyitás ma lesz. Este szerettük volna hallani Feresó új és teljesen szervezett zenekarának működését. A májusi hajnali

beköszöntésekkel meglepett mindnyájunkat. Új jeles ezimbalmosa, új és ügyes kis bőgőse van. Kíváncsok, a köztereken való szereplése esténként a jobb időkben; közönségünk méltányolni fogja.

Almásy Miklós alig hogy elbueszott tölünk, a fővárosban e hó 1-én reggelyt adott. — A matineére a legválogatottabb közönség gyűlt össze a genialis fiatal művész lakásán. Az arisztokratia köréből ott volt Haynald Lajos bíbornokok, gr. Teleky Géza, gr. Berényi Ferencz, Almásy Vincze es. kir. kamarás, gr. Karácsonyi Guido, br. Wodianer Béla, az írói és művészvilág notabilitásai közül ifj. Abrányi Kornél, Moesary testvérek. A fővárosi hölgyközörségből számosan vettek részt. A képviselőház szintén jelentékeny contingest szolgáltatott. A fővárosi sajtó a legmelegebben nyilatkozik róla, brillians technikájával, egyszerre elragadta a közönséget. A matineé végetével lakomára maradtak a család bizalmas barátai. Képzelték, hogy a felköszöntések a nagyreményű fiatal művész s Liszt genialis tanítványa jövődő sikereire képezték a családi lakoma legfőbb fűszerét.

A nőiparkállásra beküldendő tárgyakat folytatolag a következő hölgyek és urak jelentették be: Ambrózy Józsefné és Klein Netti Tiszolczról, Gömör Jánosné Pohorellről, Lueze Istvánné Osgyánból, Holló Amália Harmacáról, Bíró Margit Rimaszombatból, Zimann Gusztávné Hruszáról, Klein Samu a dobsinai községi iskola és nőegylet részéről, Laczjak Benő a felsőporkorági, Nagy István a rimaszécsi és Pinka Károly a polonkai népiszkola részéről. Sokkal nagyobb azonban azoknak száma, kik csoportban jelentkeznek. — Több felől kérdés intéztetett: vajlon nem késnek-e még el a jelentkezők? tudomásra hozzuk, hogy a kiállítás rendező helyi bizottság a jelentkezés határidejét valószínűleg még május végeig fogja kiterjesztani. A jelentéssel annál inkább kell sietniök az illetőknek, mert az előzetes kiállítás iránt a bizottság csak így tájékozhatja magát.

A helybeli egyesült prot. gymnasium alapítókéjéhez újabbán a rimabrézói ágost. h. egyház 30 fratt járult. Vajha minél több ilyen tettet regisztrálhatnánk!

— **Májálisok.** A május elsején országosan kedvezőleg beköszöntött s tartósnak ígérkező jó idő felkeltette a fiatalok érdeklődését s mint halljuk: a májálisok tervei egymást követik. Helyesen. Eljünk a kedvezményekkel, használjuk fel a legjobb alkalmat, ne csak a kiváltságokat, egyoldalú élvezetet nyújtható köztereket keressük fel, de tudjunk kifelé a zöldbe, a pázsitra, — eszalagot a „kis erdő“, az örökösön vig városliget. Elvárjuk a fiataliságtól, hogy ez idén kipótolja a tavalyi mulasztásokat s májusban rendez májálisokat. Feresó is keményen gyakoroltatja zenekarát, hogy kitehessen magáért!

Az orvos-gyógyász-egyletnek f. hó 2-án megtartott tavaszi közgyűlése igen érdekes tárgyakat hozott szönyegre, különösen a körörszerekkel illetőleg. A szomorú helyzet, melyben ezek, mint mindenütt, ugy nálunk is súlylődnék, ma-holnap türhetetlenné válik; fizetésüket forintoként kell fölszedniök a falu előjáróitól, épp ugy, mint a körjegyzőknek, kikkel együtt a bíró urak figyelmére vannak utalva. Ideje volna, hogy a törvényhozás gondoskodnék róluk s díjazásuk, illetve fizetésük még másképen intézkednék. — Megemlítiük még, hogy a gyűlés után este vacsorára gyűltek össze az egylet tagjai, hol jó ideig kedélyesen mulattak, dicsérve a vendéglősné konyháját s Feresó jó zenéjét.

— **A megyebeli fürdők** május elsején mind megnyitak. A közönség meglátogatja egyiket is, másikat is, nem azért, mintha egészségi tekintetknél fogva szüksége volna rájuk, de hogy hódoljon a rendes szokásnak s a nyári saiont kellemes helyen szórakozza el. Fürdőink közül természetesen kettő gyógyító hatásánál fogva kiválik, t. i. Ajnácsk és Lévárt. Most ez utóbbira hívjuk fel a figyelmet. Orvosok és szakemberek véleménye szerint Lévárt köztvényes, tagszaggató bántalmakban jó erővel hat, — a fürdő maga kies, gyönyörű fekvésű, — orvosa Török János (Tornalljáról) mindentelkötve a betegek javulására; bérloje: Záhonnyi pedig pontos kiszolgálattól, a vendégek kényelméről minden tekintetben kellőképpen gondoskodik. Egyéb iránt tartozunk magunknak e megyei nevezetiséget minél szélesebb körben ismertetni.

— **Pártmozgalmak.** A rimaszombati járás ellenzéki pártja az elvek alapos megbeszélésére egy pártértekezlet megtartását lava szükségesnek, arra az eddigi képviselő Csider Károly ur meghívásával f. hó 12-ét tűzte ki határnapul Rimabrézón. — A rimaszécsi járásban a képviselőválasztás érdekében Fejérváry György, Vajda Gyula, Kubinyi Imre és Kubinyi Manó urak a szükséges előintézkedések megtétele végett f. hó f. 15-ére a várgedei fürdőbe hívják össze az elvtársakat. — Szeniványi Miklós ur pedig egy felhívásban apuntnoki országgyűlési képviselőválasztási kerület választóit f. hó 23-ára Sajó-Gömörre hívja egybe.

Öngyilkosság. Egy tamásfali illetőségű fazekas, szorult anyagi viszonyai miatt, f. hó

1-én Bakostőréken, hová dolgozni ment, agyonlőtte magát. Holttestét másnap találták meg; az areza teljesen szét volt rousolva.

— **Bicskások.** Tamásfalán most heffőn egy lakadalmón (a „seregben“) a vőlegény testvérei összekaptak a muzsikán, a mennyiben az egyik mást akart huzatni, mint a másikat. Az összeszólalkozás után bicskával mentek egymás ellen; a hirtelen oda hívott rendőröknek alig sikerült a két dühös atyafit egymástól elválasztani és bekisérni.

— **Petőfi levelei.** A Petőfi-társaság igen becses ajándékot kapott Kubinyi Rudolf megyénkbeli földbirtokostól, ki tudvaleg Petőfinak jó barátja volt s kinek Petőfire vonatkozó reliquiáinak egy részét Zilahy Károly adta ki. Sajnos, hogy a Zilahynak felhasználás végett küldött levelek elvesztek s így csak két levelet küldhetett a társaságnak. Egyik Pestről 1847. apr. 10-ről szól. E kedélyes hangon írt levélből közöljük a következő töredéket: „Kedves Rudim! Miről írjak tenéked? megírom-e, hol és hogy utaztam három hétig Fehér-megyében? megírom-e, hogy tegnap jöttem haza? leírom-e hogarthiráfalel esettelt utazásom tragikomikus kalandjait? vagy az európai eseményekről írjak, melyeket én csak fülhegygyel hallok s melyeket te egész nagyságos füleiddel szísz be? írjak-e neked sasokról és fülemlékről... Circiter május 10-én leszek Gömörben s rohanok a te ölelő karjaidba... Hát a mint mondtam, csak Emich Gusztávhoz küldd az utasításodat vagy mi a menyköt. — Ott legegyszerűbben megkapom.“ A másik levél Koltón 1847. sept. 17-én van keltezve s így kezdődik: „Kedves Rudim! megbocsátasz, hogy eddig nem írtam... házasságot készülttem, most pedig azért fogok oly kutyafutásban irni, mert megházasodtam. Szeptember 8-ika óta vonom a szent házasság arany igáját.“ Ezután szól 200 frt adóságáról, melyet teljesen törlesztett. Mint látni való, e levelek főleg a költő életének egyes chronologiai adataira bírnak értékkel. Mellékelve volt ezekhez Petőfi sajátkezű, 1847. márcz. 21-én kelt leírása ismert „Dallamai“ című költeményének s Zilahy levele Kubinyi Radolffhoz, melyben a nála levő Petőfi reliquiák közlését kéri. Az értékes küldeményt Kubinyi Jókai Mórhoz, a Petőfi-társaság elnökéhez küldte, ki azokat a társaság irattárába tette le megőrzés végett.

— **A pelsőczy botipar** mihamarai megkezdése illetoe annak művelése céljából a miskolezi kereskedelmi és iparkamara nagy tevékenységet fejt ki, a nemes érdeklődést hovatovább mind szélesebb körben terjeszti. Mint értesülünk: első esetben csak sima botok, pálcák készítése tervezetik a könnyebb kivitel s rövidebb munka végett. Mint értesülünk, négy pelsőczy már Rimaszombatba jött, hogy néhány hét alatt a faragó iskolában elsajátítsák a botgyártás mesterségét, a miben az idevaló növendékek kitűnően jártasak.

— **A t. szülők és gyámokhoz** a budapesti állami közép ipartanoda igazgatósága a következő sorokat intézi: Hogy azon iparos tanoncok és segédek is — a kik régebben valamelyik közép iskolának csak két-három osztályát végezték s azóta a gyakorlatban vannak — beléphessenek az állami közép ipartanodába: felkéretnek a t. ez. szülők és gyámok, hogy a felvételi vizsgát illető felvilágosításért mielőbb sziveskedjenek az igazgatósághoz fordulni, hogy az érdekeltek a jövő tanév elején tartandó felvételi vizsgára kellően elkészülhessenek, mert csak sikeres vizsga alapján vehetők fel.

— **Tűz.** Múlt hétfőn Feleden tűz ütött ki. Szélesend és gyorsan érkezett segély következtében a veszélyt képesek voltak lokalizálni, csak egy ház lett a lángok martaléka. A tűz vigyázatlanságból az istállóban ütött ki.

Somogy megyének azon felíratát, melyben azt kerelmezi a képviselőháztól, hogy a kereskedelmi és üzletikönyvek csak akkor bírtanak bizonyító erővel, ha magyar nyelven vezettetnek és hogy a nem magyar nyelven szerkesztett okiratok csak akkor képezhessék telekkönyvi bekebelezés alapját, ha azokhoz hiteles magyar fordítás mellékeltek. Szepes megye nem találta pártoladónak, mert nem találja méltányosnak a magyar nyelv terjedését a nem magyar ajku megyékben ily intézkedésekkel előmozdítani akarni. A magyar egyenjogúságot és szabadságot azonban nemde mindenkire kívánja kiterjesztetni a böles Szepes?!

— **Értesülésünk** szerint a „magyar-francia biztosító részvénytársaság“ az abaujtona-megyei gazdasági egylettel az egylet tagok biztosítása elnyerését tárgyazó szerződést kötött hat évre. Pályáztak az „Első magyar“ és „Magyar francia biztosító részvénytársaság“, mely utóbbinak előnyösebb ajánlata fogadtatott el.

— **Rövid hírek:** Az aranygyapjas rendnek magyar részről 9 lovagja van; összesen pedig 80 tagja. — **Philadelphiában** a macskabarátok macskamenhelyet alapítottak. **Zenplénmegyében** naplapha forrásokat fedeztek fel. — **Szepességen** egy bedrótozott asszonyt találtak fa törzséhez kötve. — **A trónörökös menyegzője** alkalmából a magyar korona területén 191-en fognak a királyi kegyelemben

részesülni. — Amerikában a „legszébb aszszonyt“ Montagné Lujzát egy czirkusz tulajdonos 10000 dollárért vette meg. — Bécsnek 705402 lakosa van.

Elhaltak névsora Rimaszombatban ápril hónapban:

1. Lopoeci Julianna. 23. é. gümőkór.
2. Králik Márton, napszámos gyermeke. 2 é. toroklob.
3. Szücs János, üveges. 29. é. gümőkór.
4. Soós Irma, hivatalnok gyermeke, 2 éves, vízkór.
5. Csordás Terézia, varróné. 44 é. gümőkór.
6. Hlavaesek Hermin, szabó gyermeke. 6. é. agyhártyalob.
7. Juhász Mária, szegényintézeti ápoló. 48. é. gümőkór.
8. Keszler István, hivatalnok. 46 é. béllob.
9. Éva János, tanár. 27. é. gümőkór.
10. Hánrich Lajosné, törvényszéki tanácsosné. 34 é. gümőkór.
11. Komjáthy Frigyes, cipész gyermeke. 4 é. agyhártyalob.
12. Lévai István, hivataloszolga. 48 é. gümőkór.

Hivatalos közlemény.

Pályázati hirdetmény.

3417 sz. Okolicsányi István halálával üresedésbe jött rimaszombati jblí esendbiztosi állomásra pályázat nyittatik, s mindazok, kik ezen hivatalos állomást elnyerni óhajtnak, felhivatnak: hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket f. é. máj. hó 20-ig az alispáni hivatalhoz beadni ne készenek. — Rimaszombat, 1881. május 2. Szontagh, alispán.

Pályázat.

333. — A rimaszombati kir. törvényszéknél üresedésbe jött 600 frt évi fizetéssel és 100 frt lakbérrel javadalmazott II-od osztályú iroda tisztí állomásra, a nagyméltóságn m. k. igazságügyminiszterium 1389,881. sz. a. rendeletével engedélyezett pályázat hirdetik, — felhivatnak az illető pályázók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat ezen törvényszéki elnökségnél folyó évi június hó 5-éig nyújtsák be, a később beérkezendők figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat, 1881. május 3.

Marton Rudolf,
kir. törvényszéki elnök.

Szám-rejtvény.

9 15 8 21 13 { Tetszés szerint bánhatsz vele,
10 16 4 26 19 { Eldobhatod vagy fölveheted.
2 15 24 2 { Édes, zamatos, kellemes, ha szereted.
9 15 20 23 { Nyáron ha szép, mindig kellemes.
3 17 23 25 18 24 25 { Éneklő kis madárnak a neve.
1 14 1 11 9 15 { Nálunk is voltak már ilyenek.
5 17 23 5 22 15 6 1 { A férfi ne diekekadjék ezzel.
6 7 25 12 14 { Kis fiúknak hangszere.
1—26 { Hirdetője a kikeletnek.
1—26 { A muzsa, a művészet megörökíté,
1—26 { Dícső nevét nem feledhetjük el.

A megfejtők nevei közül kihuzott egy kötet költeményt kap.

A 15-ik számban közölt rejtvény: „Husvét a feltámadás örömmünnepe allatja“

Megfejtették: S. Hermin, B. Margit, Barányi J. M. P. K. Géza.

Nyertes K. Géza lett J-ban, ki Jókai „Asszonyt kísér, Istent kísért“ ez. regényét megkapta tőlünk.

Szerkesztői üzenetek.

Több polgár. A r. bérlek ellen beküldött panasznak magunk fogunk kifejezést adni.

K. P. Hagyjunk békét szegénynek; olyan eszelekedre csak desperatus homo(!) vetemedhetik. Ne szelöztessük meg most.

—s —n. A cenzúrást elértettük, de köszönjük. Azért az egy szóért csak nem rég gyúlt meg bajunk a nőlenekkel. A kis simitást szabad kézzel tettük. Köszönet. L. B. Helyes fogalmak vannak a proletárról, a kefelevonat azonban nem egészen korrekt. Használat-sa fel másol.

R. F. Értéktelen cserepek.

Lantos. Csak lantoljon-e!

t—5. Köszönjük; az ígértet kérjük.

E—I. A szerkesztőséggel szemben nincs helye az anonimításnak. A szép neveket sem szabad elárulnunk. A t—t hozni fogjuk.

K. R. Szalma vagy széna? Várban vagy föld.

Fr. E. színtén? Az „édes“-ből dupla vagy semmi. Üdvözlöt.

Jun. Brut. Igaz. Köszönjük.

Dr. V. I. Köszönjük, de már ki volt szedve a referráda. A másik megérdemlené a közlést, de propagálásnak tűnnék fel. Aztán meg a többi zokon venné.

Vásárok május hónapban.

Rimaszombatban 16—17.

Losonez-Tugáron 9—10.

Sajógömörön 21.

Tiszolczon 16.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

Bor- és szeszárulás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy nálam mindenféle italok **nagyban, azaz 50 literen felül**, az alább jegyzett olesó árakon kaphatók. Ugymint:

1. Legnagyobb foku szesznek literje kerül.	34 krba.
2. Pálinkának literje kerül	12 krba.
3. Pálinkának „ „	14 krba.
3. Ó-bornak „ „	14 krba.
4. Uj-bornak „ „	16 krba.

Rimaszombat, 1881. ápril 20.

3—3

Gellman Sámuel, kereskedő.

Meghívás a „Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület“ rendkívüli közgyűlésére.

A Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület t. cz. részvényesei a folyó 1881. évi május hó 17-én délelőtt Rimabrézón tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel összehivatnak,

Tanácskozási tárgyak:

1. Alapszabályok módosítása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak ujbbóli választása.
3. A bányarészvényekre esetleg szükségesnek mutatkozó pótfizetés iránti határozataihozatal.

Kelt Budapesten, 1881. évi május hó 2-án.

A Rimamurányvölgyi Vasmű-Egyesület igazgatósága:

Fáy Gusztáv s. k. elnök.

Alólirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Rimaszombatban a

„Diana-(felső)-fürdő“ és „Zöldfa“

vendéglő helyiségeiben mindenkor — pontos kiszolgálat mellett, jutányos áron — a legizletesebb hideg és meleg étkek-, valamint italokkal szolgálók t. vendégeimnek.

Továbbá tudatom, hogy a „Zöldfa“ czimű vendéglő helyiségében az utazó közönség diszesen bebutorozott vendégszobáimban — mérsékelt árak mellett — a legkényelmesebb ellátással találkozhatnak.

Midőn ezen fenti soraimra a n. é. közönség figyelmét felhivnám, magamat szíves pártfogásukba ajánlva, maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1881. május 4.

Winter Adolf, vendéglős.

3—3

Eladó udvartelep.

Rimaszombatban a „Három rózsza“ utcában, három rendes lakásból álló, udvartelep, szabadkézből eladó; értekezhetni **Institórisz Endre** ügyvéddel Rimaszombatban.

„MARGIT“ gyógyforrás viznek

növekvő fogyasztása a víz kétségbevonhatlan gyógyhatásának következménye és szerencsés vegyösszetételének bizonyítéka. Mint unikum különös előismerést vivott ki esekély szabad, de gazdag félig kötött szénsav tartalma.

Gyógytani tekintetben kiterjedt alkalmazást nyer általjában a légző-, emésztő- és húgyszervek hurutus bántalmainál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Hamisítások elkerülése tekintetéből figyelmeztetik a t. cz. közönség, szükségleteit csak jól ismert helyekről beszerezni,

Raktár: Rimaszombatban **Kern Adolfnál**.

6—12

MAGYAR-FRANCZIA

BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(alapja 8 millió forint, teljesen befizetve 4 millió frt aranyban.)

Alólirott rimaszombati főügynökség felhívja

a t. gazdaközönséget vetései jégbiztosítására.

A magyar-francia biztosító részvény-társaság idei árszabási módja a tavalyihoz teljesen hasonló, a t. gazdaközönség, ha vetései jégbárt nem szenvedtek, ez idén is a szabályszerű

díjaknak csak felét fizeti

kár esetén, de csakis a károsult tábláktól, a szabályszerű díjak másik fele után fizetendő, de csakis 5% felüli kárnál.

A magyar-francia biztosító részvény-társaság a t. gazdaközönség előnyére az idén a következő újabb kedvezményeket nyújtja:

a) biztosítási ajánlatokat **jégverés ellen is elfogad hat évre** úgy, hogy a hatodik évet a gazda **ingyen élvezi**.

c) itt következő egységi árakat állapított meg, melyek a kártérítés alkalmával irányadók maradnak, még akkor is, ha a piaci árak a kár idején **alacsonyabbak is**, u. m.: Buza 12 frt, rozs 10 frt, árpa 3 frt. stb. **Ezen árakon belül** a biztosítás tetszés szerint eszközölhető.

c) a kárbeeslésnél, az elnök-választás körüli nehézségek esetén, elnököt az illetékes bíróság nevezi ki.

d) ha a vetést aratás közben éri jégverés, az aratás megszakítás nélkül folytatható, egy próbakerület meghagyása mellett.

Kitünik ebből, hogy a magyar-francia biztosító részvény-társaság idei jégbiztosítási díjai is absolute olesőbbak és feltételei kedvezőbbek, mint bármely más társaságnál.

Bővebb felvilágosítást nyújt és biztosítási ajánlatokat elfogad az alantírt főügynökség.

A magyar-francia biztosító-társaság

rimaszombati főügynöksége:

NAGY BÉLA, főtér.